

Restaurarea emblemei Bibliotecii Teleki

Tihamér András

Emblema Bibliotecii Teleki, o bufniță din fier forjat, proiectată de Gulyás Károly, apare ca emblemă a bibliotecii prin anii 30 ai secolului 20, în momentul reconstrucției clădirii și de atunci rămâne simbol al Bibliotecii Teleki. Semnificația „bufniței” se regăsește în acea moștenire intelectuală a Transilvaniei, care ridică Târgu Mureșul, în rândul marilor centre culturale vest europene. A fost creată de către Teleki Sámuel, în 1802, ca primă bibliotecă publică din Transilvania și până la moartea sa a achiziționat permanent, completând-o astfel cu cele mai importante cărți științifice, albume de artă, rarități, însumând 40.000 de volume.

Lucrările de restaurare la bufnița au început în 2009 din cauza stării avansate de degradare a acesteia¹. Atât structural cât și estetic, era deteriorată în mod semnificativ. Emblema cu o structură puternică și solidă, construită din fier forjat, compusă din mai multe piese, reprezintă o bufniță cu două fețe care stă așezată pe două cărți suprapuse, fiind înconjurată de un inel metalic cu elemente decorative vegetale, de care era atașată o tablă curbată cu inscripția: Bibliotheca Telekiana (*foto 1-2*). Obiectul este întărit și cu o traversă din fier ce trece prin interiorul bufniței, toate elementele fiind sudate între ele în mai multe puncte. A fost revopsită de mai multe ori, de-a lungul anilor a fiind maro, verde sau negru; în perioada Ceaușescu.

Starea structurală era în general bună, mai puțin în partea de jos unde tabla metalică din care era confecționată prezenta serioase urme de degradare, oxidări, pierderi de material datorate coroziunii avansate (*foto 3-4*). De asemenea exteriorul obiectului prezenta exfolieri, pierderi ale stratului de vopsea, oxidări, în unele zone praful acumulat transformându-se într-un strat cimentos, prezentând pe alocuri urme de licheni (*foto 5-6*). Datorită structurii masive, nu prezenta un pericol de degradare avansat însă din punct de vedere estetic era într-o stare gravă. Acoperit cu mai multe straturi de vopsea în cursul anilor, praful

și poluarea au format o scoarță cu aspect cimentos și diform pe suprafața emblemei. Infiltrațiile de apă și agenții poluanți din atmosferă și-au lăsat de asemenea amprenta pe suprafața emblemei, mai ales în părțile unde materialul metalic era mai subțire sau mai expus. Restaurarea propriu-zisă a constat în demontarea părților componente, curățarea totală a suprafețelor, până la materialul din care era confecționat inițial, completări unde era necesară curățarea, degresarea, pasivarea suprafeței și conservarea acesteia, urmată de protejarea acesteia și redarea aspectului original prin reșezarea acestuia pe fațadă.

Părțile componente care au putut fi demontate au fost separate și tratate pe margini. Deoarece nu am avut la dispoziție documente sau alte surse despre aspectul original a bufniței, cât și din cauza degradării avansate a straturilor de culoare, am decis îndepărtarea în totalitate a acestuia².

Pentru îndepărtarea straturilor am aplicat-o prin curățarea mecanică în prima fază constând în: periere, slăbirea straturilor de vopsea, urmată de curățarea cu aburi fierbinți la presiune mare. Curățarea mecanică a fost urmată și de o curățare chimică, cu NaOH pentru îndepărtarea urmelor de vopsea „insistente”. Remanențele de după curățarea chimică, le-am neutralizat ulterior tot prin procedee chimice iar urmele de substanță bazică, cu soluție de acid urmată de spălarea cu apă distilată și alcool. Suprafețele corodate au fost tratate cu soluție anticorozivă pe bază de acid fosforic tip RO55 (*foto 7-8*). Părțile cele mai afectate de coroziune au fost în zona cărților. Învelișul cărților, confecționat din tablă subțire a fost penetrat de rugină, sporadic. Completările s-au făcut prin folosirea fibrei de sticlă și a unei rășini epoxidice (*foto 9*), având rol dublu, ambele materiale fiind ușoare dar rezistente la agenții de degradare cât și la stoparea infiltrațiilor în interiorul cărților. Suprafața este tratată apoi cu substanța pe baza de tanin Fertan³ în vederea stopării coroziunii și a protecției durabile. Iar în final este peliculizat cu straturi succesive de vopsea specială anticorozivă Kreidezeit⁴ amestecată cu praf de grafit (*foto 10*), cere după uscare este pensulată și pulverizată cu o mixtură de WD 40⁵ și

¹ Inițiativa a pornit de la bibliotecara Lázok Klára, membră a Fundției Teleki Teka, care împreună cu organizația de tineret Rotaract-Téka, cu ocazia festivalului Peninsula au pornit o acțiune jucăușă cu sloganul „Plătește-i bufniței o bere”, colectând două treimi din suma necesară pentru restaurarea simbolului bibliotecii telekiene. Suma a fost completată cu 700 de lei, de către avocata Markó Eszter, fostă cititoare a bibliotecii. Directorul Muzeului Județean Mureș, Soós Zoltán a propus ca, costurile necesare pentru bunul demers al restaurării vor fi suportate de muzeu printr-un acord între cele două instituții. http://maszol.ro/kultura/elroppent_a_bagoly_a_teleki_teka_kapujarol_2009_08_27.html, <http://torteneleportal.hu/2009/12/ujra-ott-a-bagoly-a-teleki-teka-homlokzatan/>

² Pe parcursul lucrărilor de restaurare nu au fost posibilități pentru efectuarea analizelor de pigmenți, dar au fost colectate mostre, ca ulterior să fie analizate.

³ Informații despre produs vezi <http://www.fertan.co.uk/>, <http://www.fertan.hu>

⁴ Informații despre produs vezi <http://www.kreidezeit.de>

⁵ Lubrifiant multifuncțional, curăță, anticoroziv, emoliant, inhibitor de umiditate

Oxett A 2⁶. Schimbarea inscripției a fost motivată prin faptul ca inscripția de dinainte nu a fost cel original și nu corespundea standardelor din punct de vedere estetic (*foto 11*). Neavând la dispoziție informații sau dovezi privind aspectul original al emblemei, literele pictate au fost înlocuite cu litere confecționate din metal. În cazul unei noi intervenții ele pot fi îndepărtate cu ușurință.

Tihamér András

Restaurator metale

Târgu Mureș

Tel.: +40 743-111-046

E-mail: andrastihamer@yahoo.com

TITLURILE FOTOGRAFIILOR

Foto 1-2. Bufnița cu două fețe înainte de restaurare.

Foto 3-4. Straturi de vopsea desprinse, exfolieri de straturi, suprafața corodată.

Foto 5. Interiorul din zona capuli.

Foto 6. Urmele distrugerilor datorate coroziunii din zona cărților.

Foto 7. După îndepărtarea straturilor de vopsea și a depunerilor.

Foto 8. Coperta cărților după îndepărtarea produșilor de coroziune.

Foto 9. Completarea și consolidarea coperților corodate cu fibră de sticlă și rășină epoxidică.

Foto 10. Protecția finală a suprafeței cu substanțe și vopsea anticorozivă.

Foto 11. Emblema restaurată.

---

⁶ Material gras-ceros folosit și în industria echipamentelor alimentare